

Jaap van de Ruit en Stephan Hemme (NVVK)

TRANSITIES VRAGEN OM TOEKOMSTGERICHT VAKMANSCHAP

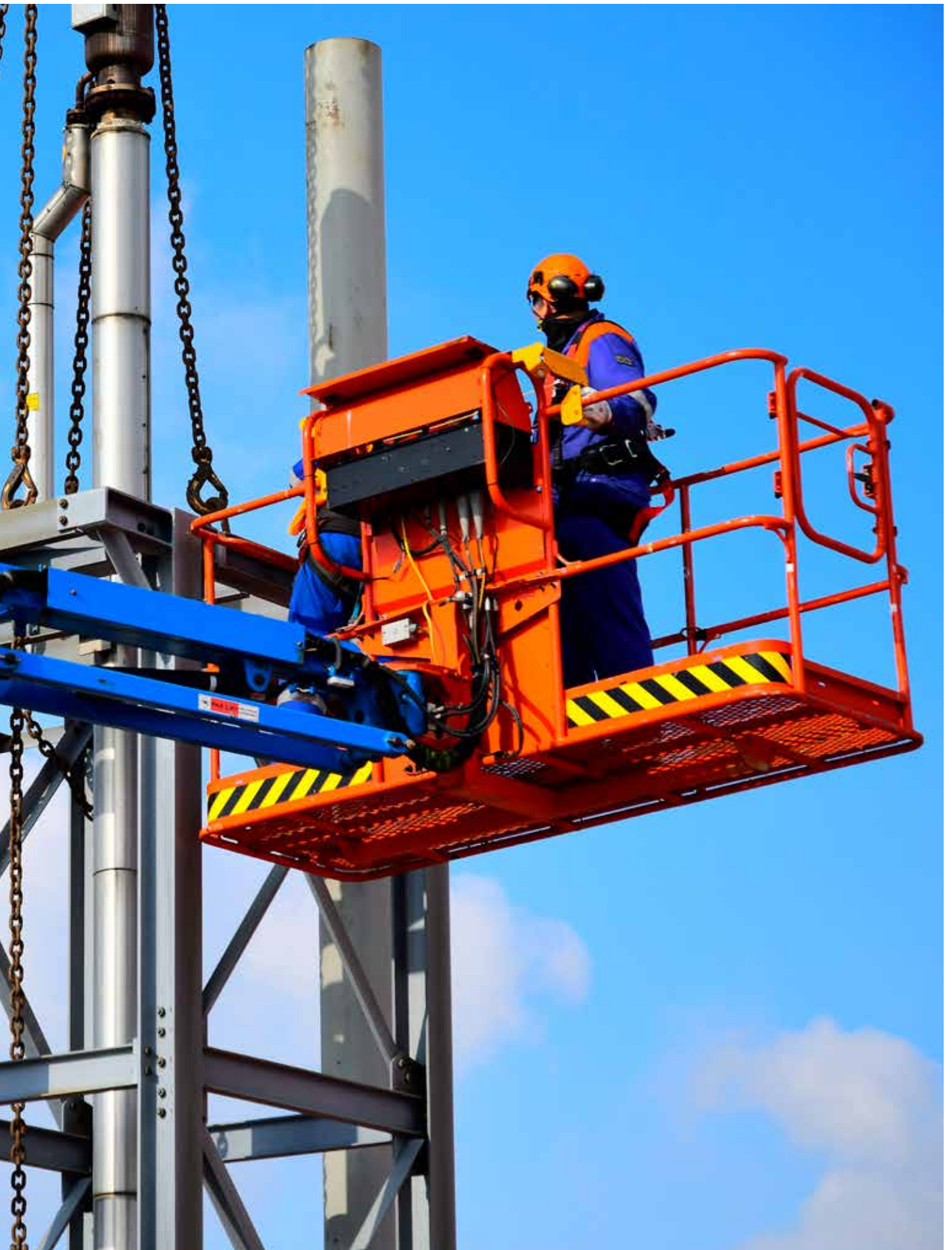
Dat er door de energie- en grondstoffentransitie meer met stoffen als waterstof, ammoniak of pyrolyse-olie zal worden gewerkt, leidt niet tot grote ongerustheid bij Jaap van de Ruit, voorzitter van de Nederlandse Vereniging Voor Veiligheidskundige (NVVK). “Transities zijn van alle tijden. Het is zaak om je als veiligheidskundige te blijven ontwikkelen.”

Jaap van de Ruit

Stephan Hemme

Veiligheidskundigen zijn opgeleid om risico's te herkennen, bespreken, analyseren en samen op te pakken. Dit doen wij in uiteenlopende sectoren in Nederland, zoals het transport, de zorg en de externe omgeving, waar onder andere de industrie onder valt", introduceert Stephan Hemme de beroepsgroep. Hij is namens zijn eigen bedrijf actief als veiligheidskundige, arbeidshygiënist en arbeids- en organisatiedeskundige. Voor de NVVK heeft hij zitting in het regiobestuur Rijnmond. Het vakgebied van de veiligheidskundige is breed, geeft hij aan. "Iedere veiligheidskundige weet niet alles." Jaap van de Ruit sluit zich hierbij aan: "Uiteindelijk lever je als veiligheidskundige kennis aan een bedrijf en zijn omgeving. De een is wat generieker dan de ander."

TOEKOMSTGERICHT VAKMANSCHAP

Van de Ruit, in het dagelijks leven HSEQ manager bij Tata Steel Nederland Research & Development, is sinds afgelopen zomer voorzitter van de NVVK. Sinds zijn aanstelling is de vereniging een nieuwe weg ingeslagen, vertelt hij. "Wij willen hét kennisnetwerk zijn op het gebied van de veiligheidsprofessional. Ons doel is een verbindende rol te spelen. In november houden wij bijvoorbeeld ons jaarlijkse congres. Ook zoeken wij de samenwerking met regio's op. Onlangs is een academie in het leven geroepen, die zich richt op het toekomstgerichte vakmanschap van de veiligheidskundige." De NVVK telt circa 3.000 leden, een aantal dat groeiende is.

VERBINDEN

"Veiligheid is een complex onderwerp; je kunt er uren over praten", vindt Van de Ruit. Hij noemt veiligheidskundigen 'het geweten van een organisatie'. "De directie van een fabriek wil het liefst zo efficiënt mogelijk produceren. Dit kan effect hebben op mogelijk onwenselijke arbeidssituaties. Ook kunnen medewerkers het lastig vinden om gezond en veilig te werken. Een lasser kan een veiligheidshelm bijvoorbeeld niet fijn vinden

"HET IS AAN DE VEILIGHEIDSKUNDIGE OM TE VERBINDEN EN TOT EEN VEILIGE EN GEZONDE OPLOSSING TE KOMEN"

JAAP VAN DE RUIT

om te dragen en de afscherming bij een machine komt de productiviteit niet ten goede. Het is aan de veiligheidskundige om te verbinden en tot een veilige en gezonde oplossing te komen. Daar komt soms overredingskracht bij kijken. Het is zaak om tot een gedragen oplossing te komen."

PETROCHEMIE LEIDEND

Bij veel fabrieken staan borden waarop wordt aangegeven wanneer het laatste incident heeft plaatsgevonden. Van de Ruit:

Foto: Danny Cornelissen

“Bij Tata staan ze er ook. Persoonlijk doe ik er niet veel mee. Belangrijker is dat incidenten worden gemeld en dat ervan wordt geleerd. Van mijn stageperiode bij een grote olieraffinaderij weet ik nog dat er keukenmachines werden uitgedeeld als er een bepaald aantal dagen zonder incident waren verstreken.” In een productieomgeving kan een incident plaatsvinden, zegt Hemme. “Met het plaatsen van zo’n bord geeft de directie aan veiligheid belangrijk te vinden.” Hij ziet de petrochemie als leidend op het gebied van veiligheidssystemen. “Daar immers zijn normeringen en begrippen als VCA en Hearts and Minds toegepast om een veiligheidscultuur te creëren. Nu worden die ook in andere sectoren gebruikt, zoals in de bouwnijverheid.”

AMBITIE EN VISIE

Dat de petrochemie als trendsetter wordt beschouwd, valt te verklaren doordat het alweer jaren geleden is dat een groot incident in de sector heeft plaatsgevonden. Op de vraag of de veiligheid daar nu dus op orde is, antwoordt Hemme: “Dat verschilt per bedrijf en heeft met de ambitie en visie van de directie te maken. Mijn ervaringen in de petrochemie zijn positief. Je komt om te beginnen niet zomaar het terrein op. Je moet je legitimatie laten zien, een video kijken, een toets afleggen en dan word je naar je werkplek begeleid. Ook heb je een VCA-certificaat nodig. Daarnaast zijn er veel BRZO-bedrijven in de petrochemie actief. Die moeten aan specifieke eisen voldoen, zoals het hebben van een noodplan en een veiligheidsbeheerssysteem. Met dit soort zorgsystemen is de petrochemie een trendsetter. Dat is ook niet voor niets, want regelmatig hoor je over gevaarlijke gassen en dampen die uit fabrieken ontsnappen.”

HEEL JE LEVEN

Door de energie- en grondstoffentransitie zal er in de industrie binnen afzienbare tijd meer met stoffen als waterstof, ammoniak en pyrolyse-olie worden gewerkt. Hoe kijkt Van de Ruit naar deze ontwikkeling? “Er is een waterstoftransitie gaande, waar wij bij Tata ook mee te maken hebben. Veiligheidskundigen zullen naar het design van installaties moeten kijken, inschatten wat de risico's zijn en hun bevindingen toepassen. Maar transities zijn van alle tijden. Er zullen altijd nieuwe methodes en andere stoffen worden gebruikt. Die ontwikkelingen moet je blijven monitoren en als veiligheidskundige moet je blijven leren. Dit zijn zaken die continu spelen. Je bent heel je leven in transitie.” Hemme voegt daaraan toe: “Er was een discussie gaande over

“MET DIT SOORT ZORGSYSTEMEN IS DE PETROCHEMIE EEN TRENDSETTER”

STEPHAN HEMME

hoe je lithiumbatterijen moet opslaan. Uiteindelijk heeft dit tot een nieuw PGS-blad geleid. Toen dat er nog niet was, moesten wij daar als veiligheidskundige wel op inspelen. Dan is het fijn dat er binnen de vereniging kennis wordt gedeeld en dat je specialisten op hun vakgebied kunt bij raadplegen.”

CYBERSECURITY

Veiligheidskundigen moeten sowieso met verandering kunnen omgaan, zegt Van de Ruit. “Dat kan uitdagend zijn, bijvoorbeeld

VIER VERWANTE BEROEPSGROEPEN

Eens in de drie maanden houden de voorzitters van de beroepsverenigingen (NVVK, arbeidshygiënist (NVvA), arbeids- en organisatiedeskundigen (BA&O) en bedrijfsartsen (NVAB) overleg met elkaar. “Alle vier verenigingen zijn gespecialiseerd in een deelgebied van arbeidsveiligheid. Gezamenlijk willen wij de professionaliteit naar een hoger niveau tillen”, licht Jaap van de Ruit (NVVK) toe. Hij ziet het niet direct tot een fusie tussen de verenigingen komen. “De vereniging van arbeidshygiënist is een bijzonder hechte club met hbo- en universitaire opgeleide professionals. Ook de bedrijfsartsen en A&O'ers zijn specifieke groepen met hun eigen achtergrond. Zolang de individuele groepen groot genoeg zijn is er geen noodzaak om te fuseren, al wordt dit in de toekomst niet uitgesloten. Omdat het wel hetzelfde vakgebied betreft zal de komende tijd wel meer focus gelegd worden op samenwerking tussen de verenigingen.”

als het financieel minder goed met een bedrijf gaat. Dat kan ertoe leiden dat je je plannen soms moet wijzigen als er minder budget beschikbaar is. Of neem de situatie dat stof A net is vervangen door stof B omdat dat veiliger zou zijn. Het kan gebeuren dat onderzoek uitwijst dat stof B toch gevaarlijker is.” Cybersecurity is een ander onderwerp dat de laatste jaren zijn intrede heeft

“JE BENT HEEL JE LEVEN IN TRANSITIE”

JAAP VAN DE RUIT

gedaan. “Het valt binnen ons vakgebied. Als de koeling van een kernreactor door een hack buiten werking wordt gesteld, sta je immers voor een veiligheidsprobleem. Veiligheidskundigen beseffen dat dit steeds belangrijker wordt. In de opleidingen wordt er aandacht aan geschonken, al bevindt zich dit wel in een beginstadium. Ook wij kijken met onze NVVK Academie momenteel hoe wij hier met gerichte trainingen kunnen voldoen aan de kennisbehoefte, net zoals we eerder over AI hebben gesproken. Want, zoals ik eerder aangaf, het is ons te doen om het toekomstgerichte vakmanschap van de veiligheidskundige”, besluit Van de Ruit.